

ЗАКОН

О ОБАВЕЗНИМ РЕЗЕРВАМА НАФТЕ, ДЕРИВАТА НАФТЕ И ПРИРОДНОГ ГАСА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се формирање, финансирање, одржавање, размештај, обнављање и пуштање на тржиште обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса, делокруг рада Управе за резерве енергената и надзор над спровођењем овог закона.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази коришћени у овом закону имају следеће значење:

- 1) Поремећај у снабдевању је поремећај утврђен одлукама из члана 19. став 3. и члана 25. овог закона;
- 2) Пуштање на тржиште обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса јесте предузимање потребних активности у циљу стављања на тржиште, односно чињења доступним ових резерви у случају поремећаја у снабдевању;
- 3) Стављање на тржиште обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса јесте продаја ових резерви привредном друштву које има одговарајућу лиценцу за обављање енергетске делатности ради даље продаје или коришћења за сопствене потребе;
- 4) Систем обавезних резерви јесте институционални и технички оквир који обезбеђује сигурност снабдевања у случају поремећаја у снабдевању.

Остали изрази коришћени у овом закону имају значење одређено законом којим је уређена област енергетике, област нафте и област гаса.

II. НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ У ВЕЗИ СА ОБАВЕЗНИМ РЕЗЕРВАМА НАФТЕ, ДЕРИВАТА НАФТЕ И ПРИРОДНОГ ГАСА

Министарство

Члан 3.

Послове у вези формирања, одржавања, инвестирања и извештавања о обавезним резервама нафте, и деривата нафте и природног гаса обавља министарство надлежно за послове енергетике (у даљем тексту: Министарство).

Министарство у циљу обављања послова из става 1. овог члана обавља следеће активности:

- 1) сарађује и координира са надлежним државним органима ради обављања послова у погледу формирања и функционисања система обавезних резерви;
- 2) представља Републику Србију у међународним телима везано за питања обавезних резерви и сигурности снабдевања нафтом и дериватима нафте;

3) извршава међудржавне уговоре и споразуме који се односе на област обавезних резерви;

4) одговара за израду, праћење и реализацију остваривања дугорочног, средњорочног и годишњег програма формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса, одређује приоритете и предлаже Влади мере и активности у циљу благовременог извршења програма;

5) одговара за израду, праћење и реализацију остваривања акционог плана из области обавезних резерви нафте и деривата нафте, одређује приоритете и предлаже Влади мере и активности у циљу благовременог извршења плана;

6) извештава Владу о реализацији годишњег програма обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса;

7) извештава Владу о количини, структури, обнављању, размештању, пуштању на тржиште, и расположивости обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса и

8) спроводи све остале неопходне мере, поступке и активности у циљу несметаног и благовременог формирања обавезних резерви и функционисања система обавезних резерви у Републици Србији.

Управа за резерве енергената

Члан 4.

Извршне и стручне послове који се односе на обавезне резерве нафте, деривата нафте и природног гаса врши Управа за резерве енергената (у даљем тексту: Управа), као орган управе у саставу Министарства.

Седиште Управе је у Београду.

Управа има својство правног лица.

Управом руководи директор, кога поставља Влада на период од пет година, на предлог министра према закону којим се уређује положај државних службеника и намештеника.

Управа обавља следеће послове:

1) формира, одржава и у случају поремећаја у снабдевању, пушта на тржиште обавезне резерве нафте и деривата нафте и природног гаса;

2) закључује уговоре о куповини, продаји и замени нафте и деривата нафте ради формирања, одржавања, обнављања и пуштања обавезних резерви на тржиште у случају поремећаја снабдевања;

3) закључује уговоре о правима на опцијску куповину нафте, деривата нафте и природног гаса и уговоре везане за друге финансијске инструменте ради формирања обавезних резерви и ограничавања тржишних и ценовних ризика приликом формирања и одржавања обавезних резерви;

4) закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса на територији држава Европске уније, односно Енергетске заједнице у складу са ратификованим међународним билатералним споразумима, односно претходном одобрењу надлежних органа;

5) закључује уговоре о складиштењу обавезних резерви нафте и деривата нафте са енергетским субјектима који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштења нафте, моторних и енергетских горива изабраним кроз поступке набавки у складу са законом којим се регулише област јавних набавки, закључује уговоре о складиштењу са Републичком дирекцијом

за робне резерве (у даљем тексту: Дирекција) и са енергетским субјектима који користе резервоаре у јавној својини који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштења нафте, моторних и енергетских горива;

6) закључује уговоре о праћењу количина и квалитета обавезних резерви нафте и деривата нафте, уговоре о осигурању обавезних резерви од уништења, односно свих потенцијалних штетних ризика, као и другим услугама у вези са обавезним резервама;

7) прикупља месечни статистички образац о обавезним резервама нафте и деривата нафте;

8) закључује уговор о куповини, продаји и складиштењу природног гаса, као и закупу капацитета за транспорт природног гаса, ради формирања, одржавања и пуштања обавезних резерви на тржиште у случају поремећаја у снабдевању;

9) припрема програме из чл. 10, 11, 22. и 23. овог закона;

10) води регистар обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса;

11) спроводи поступак јавно приватног партнерства у вези са формирањем обавезних резерви у складу са прописима којима се уређује област јавно приватног партнерства и концесија;

12) припрема извештај за Министарство о реализацији годишњег програма формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса;

13) припрема извештај за Министарство о количини, структури, обнављању, размештању, пуштању на тржиште, и расположивости обавезних резерви нафте и деривата нафте и природног гаса;

14) уређује додатне услове за складиштење обавезних резерви и средства обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве нафте и деривата нафте код енергетских субјеката, који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштења нафте, моторних и енергетских горива. Додатни услови се уређују упутством које доноси директор Управе и објављују се на интернет страници Министарства;

15) врши друге послове неопходне за формирање и остваривање функционисања система обавезних резерви у Републици Србији.

Члан 5.

Управа може овластити друштво капитала, чији је једини власник Република Србија и које има лиценцу за обављање одговарајуће енергетске делатности, да у име и за рачун Управе обавља послове из члана 4. став 5. тач. 4) и 8) овог закона који се односе на обавезне резерве природног гаса.

Члан 6.

Средства за рад Управе, као и средства за реализацију средњорочних програма из чл. 11. и 23. овог закона, односно средства за формирање, складиштење, обнављање и друге трошкове везане за обавезне резерве нафте, деривата нафте и природног гаса, као и инвестиције у складишта и пратећу инфраструктуру, обезбеђују се у буџету Републике Србије, у висини која се за сваку годину одређује законом о буџету Републике Србије у оквиру раздела Министарства.

Средства за реализацију средњорочног програма обезбеђују се у буџету Републике Србије у складу са средњорочним оквиром расхода и издатака утврђеним законом о буџету.

За потребе формирања, складиштења, обнављања обавезних резерви, инвестиција у складишта и пратећу инфраструктуру, као и друге трошкове везане за обавезне резерве нафте, деривата нафте и природног гаса, плаћа се накнада за обавезне резерве нафте и деривата нафте, и накнада за формирање обавезних резерви природног гаса (у даљем тексту: накнаде за формирање обавезних резерви).

Накнаде за формирање обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса утврђују се у складу са посебним законом.

Републичка дирекција за робне резерве

Члан 7.

Дирекција у вези обавезних резерви нафте и деривата нафте, у складу са средњорочним програмом и годишњим програмом формирања и одржавања обавезних резерви, може у изузетним случајевима на захтев министра надлежног за послове енергетике обављати у име и за рачун Управе послове утврђене чланом 4. став 5. тач.14) и 15) овог закона.

Дирекција у вези обавезних резерви, у складу са дугорочним, средњорочним и годишњим програмом обавезних резерви, и уговором о складиштењу закљученог са Управом:

- 1) складишти у својим резервоарима обавезне резерве нафте и деривата нафте;
- 2) управља изградњом нових складишних капацитета и извођењем грађевинских и других радова на постојећим складишним капацитетима Дирекције, у складу са прописом којим је уређена област планирања и изградње, који се финансирају сагласно члану 6. овог закона;
- 3) надокнађује евапоративне губитке ускладиштених количина на годишњем нивоу.

III. ФОРМИРАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ

Формирање обавезних резерви нафте и деривата нафте

Члан 8.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте формирају се за случај када је угрожена сигурност снабдевања Републике Србије енергијом и енергентима услед поремећаја у снабдевању енергијом и енергентима и ради испуњења преузетих међународних обавеза.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте формирају се у висини 90 дана просечног дневног нето увоза или 61 дан просечне дневне потрошње у Републици Србији, у зависности која количина је већа.

Просечни дневни увоз и просечна дневна потрошња у Републици Србији, као и количине обавезних резерви које се чувају, израчунавају се на основу еквивалента сирове нафте у увозу или домаћој потрошњи током претходне календарске године узимајући у обзир увоз, извоз, потрошњу и количину обавезних, и комерцијалних резерви деривата нафте, у складу са међународно преузетим обавезама.

Влада, на предлог Министарства ближе прописује начин, поступке и рокове обрачуна просечног дневног нето увоза, просечне дневне потрошње и количине резерви које се чувају (што укључује и биогорива и адитиве), обвезнике доставе података о увозу, извозу, потрошњи, обавезним и комерцијалним резервама нафте и деривата нафте, као и методологију прикупљања и обраде података у циљу одређивања нето увоза и дневне потрошње.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте не укључују робне резерве нафте и деривата нафте, количине нафтних деривата у резервоарима возила и осталим саобраћајним средствима, а које служе искључиво за њихов погон, количине деривата нафте које се налазе у складиштима бродова, цевоводима, железничким цистернама, ауто-цистернама, резервоарима станица за снабдевање превозних средстава, количине горива ускладиштене код крајњих потрошача, резерве горива Војске Србије, оперативне резерве и друге резерве нафте и деривата нафте.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте су у јавној својини и њима управља Управа.

Члан 9.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте могу се формирати и одржавати у сировој нафти, дериватима нафте и правима на опцијску куповину одређених количина нафте и деривата нафте, при чему најмање једна трећина обавезе чувања резерви треба да буде у готовим производима и то оних појединих деривата нафте чија је заједничка заступљеност, изражена у еквиваленту сирове нафте, једнака најмање 75% укупне домаће потрошње из претходне године.

Енергетски субјекти који обављају енергетску делатност производње деривата нафте дужни су да на захтев Управе закључе са Управом уговор о услужној преради сирове нафте или замени сирове нафте за деривате нафте, којима се утврђују услови за прераду и/или замену сирове нафте која се налази у обавезним резервама нафте.

Планови формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте

Члан 10.

Влада, на предлог Министарства доноси дугорочни програм постепеног формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте за период од десет календарских година (у даљем тексту: дугорочни програм).

Министарство прати остварење дугорочног програма из става 1. овог члана и по потреби предлаже његово усклађивање са реалним потребама најмање сваке треће године.

Члан 11.

Влада на предлог Министарства доноси средњорочни програм формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте за период од три календарске године.

На основу средњорочног програма, Министарство доноси годишњи програм формирања и одржавања обавезних резерви нафте и деривата нафте за период од једне календарске године (у даљем тексту: годишњи програм обавезних резерви).

Средњорочни програм из става 1. овог члана садржи ниво обавезних резерви, и то:

- 1) врсту, назив, количину, и процењену вредност нафте и деривата нафте, које се формирају и обнављају као обавезне резерве нафте и деривата нафте;
- 2) територијални размештај обавезних резерви;
- 3) потребан капацитет складишног простора и објеката за смештај и чување обавезних резерви;
- 4) услови и начин под којима се одређене врсте и количине обавезних резерви обнављају;
- 5) инвестиционе потребе за изградњу складишног капацитета и пратеће инфраструктуре за обавезне резерве нафте и деривата нафте и реконструкцију постојећег складишног капацитета;
- 6) потребан износ средстава за извршење програма;
- 7) термин план активности;
- 8) кључне показатеље ефикасности и
- 9) друге неопходне активности за формирање и одржавање система обавезних резерви.

Годишњи програм обавезних резерви доноси се након ступања на снагу закона којим се уређује буџет Републике Србије за наредну годину, а најкасније до 31. јануара те године. По утврђивању годишњег нето увоза и просечне потрошње за претходну календарску годину из члана 8. став 3. овог закона извршиће се усаглашавање годишњег програма из става 2. овог члана.

Министарство прати остварење програма из ст. 1. и 2. овог члана и по потреби, предлаже усклађивање програма из става 1. овог члана са реалним потребама.

Складиштење обавезних резерви нафте и деривата нафте

Члан 12.

Складиштење обавезних резерви нафте и деривата нафте, сходно средњорочном програму и годишњем програму обавезних резерви, врши се у складиштима Дирекције и у складиштима енергетских субјеката који користе резервоаре у јавној својини, сагласно прописима којима се уређује јавна својина.

У случају да су резервоари из става 1. овог члана попуњени, складиштење обавезних резерви се по потреби врши и у складиштима других енергетских субјеката који имају лиценцу за складиштење нафте и деривата нафте, сагласно одредбама овог закона.

Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви нафте и деривата нафте обезбеђује се куповином, изградњом, променом намене постојећих објеката, извођењем грађевинских и других радова на постојећим објектима у складу са прописом којим је уређена област планирања и изградње или узимањем у закуп недостајућег складишног простора у складу са програмима из члана 11. ст. 1. и 2. овог закона.

Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви нафте и деривата нафте може се обезбедити и путем јавно приватног партнерства у складу са прописима којима се уређује област јавно приватног партнерства и концесија у складу са програмима из члана 11. ст. 1. и 2. овог закона.

Обавезне резерве нафте и деривата нафте могу да се складиште у истом резервоару са резервама других корисника по претходно прибављеној писаној сагласности Управе.

У случају из става 5. овог члана, резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и енергетски субјекти из става 2. овог члана су дужни да обезбеде да резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора сходно ставу 6. овог члана, као и обавезне резерве.

Члан 13.

Енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и Дирекција, обављају послове складиштења обавезних резерви као поверене послове и складиште обавезне резерве нафте и деривата нафте у складу са уговором о складиштењу закљученим са Управом.

Члан 14.

Цену складиштења у складиштима из члана 13. овог закона утврђује Влада на предлог Министарства, на основу методологије за одређивање цене складиштења у складиштима коју утврђује Влада.

Методологијом из става 1. овог члана, утврђују се елементи за обрачун и начин обрачуна цене складиштења одређене врсте обавезних резерви у одређеном складишту, који садрже оправдане трошкове пословања који чине: трошкове амортизације, одржавања, изградње, реконструкције и модернизације објеката, руковања складиштима, осигурања, заштите животне средине и друге трошкове пословања којима се обезбеђује одговарајућа стопа и рок повраћаја средстава од инвестиција у енергетске објекте за складиштење обавезних резерви.

Члан 15.

Енергетски субјекти из члана 12. став 2. овог закона који су у поступку набавке у складу са прописима који регулишу област јавних набавки, понудили најповољније услове складиштења (у даљем тексту: складиштари), складиште обавезне резерве нафте и деривата нафте у складу са уговором о складиштењу закљученим са Управом.

Под најповољнијим условима складиштења сматра се најнижа понуђена цена складиштења обавезних резерви, уз испуњавање свих других услова прописаних у поступку набавке у складу са прописима који регулишу област јавних набавки.

Члан 16.

Складиштари су дужни да приликом закључења уговора са Управом, предају Управи уговором утврђена средства финансијског обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве нафте и деривата нафте.

Члан 17.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари дужни су да:

1) на захтев овлашћеног инспектора, односно другог лица овлашћеног од Министарства или Управе ставе одмах и без одлагања на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве нафте и

деривата нафте као и да предметну документацију чувају најмање пет година од дана њеног настанка;

2) посебно означе и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве нафте и деривата нафте;

3) у сваком тренутку имају на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета, осим у случају обнављања обавезних резерви и више силе, о чему писаним путем обавештавају Управу;

4) у сваком тренутку одмах и без одлагања обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства или Управе;

5) у сваком тренутку одмах и без одлагања обезбеде приступ ускладиштеним обавезним резервама и ставе на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве нафте и деривата нафте овлашћеним представницима међународних тела у складу са преузетим међународним обавезама;

6) приоритетно омогуће испоруку ускладиштених обавезних резерви на тржиште, одмах након достављања писаног налога од стране Управе, по претходно донетој одлуци Владе, а најкасније у року од 24 часа;

7) да одмах и без одлагања обезбеде све несметане услове за предузимање радње обнављања и пуштања на тржиште нафте и деривата нафте;

8) да на захтев овлашћеног представника Управе одмах и без одлагања омогући квантитативну и квалитативну контролу робе ускладиштену за потребе обавезних резерви.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари дужни су да предузму све потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне и сваке друге штете на роби која чини обавезне резерве нафте и деривата нафте и о томе одмах и без одлагања писаним путем обавесте Управу, под претњом накнаде штете.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари су дужни да складишта у којима су ускладиштене обавезне резерве нафте и деривата нафте, пратећу опрему, инфраструктуру, и приступне путеве за пријем и отпрему обавезних резерви, одржавају у исправном и функционалном стању, односно у стању подобном за њихову редовну употребу и несметано функционисање.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари су дужни одмах и без одлагања, а најкасније у року од 30 дана, од дана закључења уговора о складиштењу, о свом трошку да омогуће Управи приступ даљинском читавању ради правовременог прикупљања свих релевантних података из њихових информационих система о количинама обавезних резерви, путем одговарајуће апликације Управе, у циљу несметаног и континуираног праћења стања, својстава и количина деривата који су предмет уговора.

Формирање дугорочних резерви деривата нафте

Члан 18.

Влада може задужити Министарство да формира и одржава дугорочне резерве деривата нафте за потребе Војске Србије.

Резерве из става 1. овог члана формирају се на основу посебне одлуке Владе, а на предлог министарства надлежног за послове одбране и Министарства.

Пуштање обавезних резерви нафте и деривата нафте

Члан 19.

Влада, на предлог Министарства, доноси програм мера како би у случају када је угрожена сигурност снабдевања енергијом и енергентима било омогућено брзо, ефикасно и транспарентно пуштање обавезних резерви нафте и деривата нафте и стављање на тржиште Републике Србије, као и спровођење других мера ради сигурног снабдевања тржишта енергијом и енергентима.

Програм мера садржи поступке и критеријуме за утврђивање поремећаја у снабдевању, надлежности и одговорности ради отклањања поремећаја у снабдевању, поступке за нормализацију снабдевања тржишта Републике Србије, рок у којем се обавезне резерве нафте и деривата нафте враћају у стање пре утврђеног поремећаја у снабдевању, као и начин на који се сnose трошкови у вези са отклањањем поремећаја у снабдевању, програм мера садржи и поступање у случају доношења међународне одлуке о пуштању обавезних резерви нафте и деривата нафте на тржиште.

Одлуку о пуштању обавезних резерви на тржиште и спровођењу мера доноси Влада, а одлука садржи податке о количини и структури обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса које се пуштају, критеријуме продаје, као и мере које спроводе надлежни органи, енергетски субјекти и привредна друштва.

Одлуку из става 3. овог члана спроводи Министарство, а средства добијена продајом обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса, као и активацијом средстава финансијског обезбеђења су приход буџета Републике Србије.

IV. ФОРМИРАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ ПРИРОДНОГ ГАСА

Формирање обавезних резерви природног гаса

Члан 20.

Обавезне резерве природног гаса формирају се за случај када је угрожена сигурност снабдевања природним гасом у складу са прописима којима је уређена област енергетике.

Влада одлуком утврђује висину обавезних резерви из става 1. овог члана.

Висина обавезних резерви утврђује се најкасније до октобра текуће године за период од пет наредних календарских година.

Члан 21.

Обавезне резерве природног гаса су у јавној својини и њима управља Управа.

Обавезне резерве природног гаса могу се формирати и одржавати у природном гасу и уговорним правима на опцијску куповину одређених количина природног гаса.

У случају доношења одлуке из члана 25. овог закона продавац права на опцијску куповину из става 2. овог члана је дужан да на захтев Управе испоручи уговорене количине природног гаса.

Планови формирања и одржавања обавезних резерви природног гаса

Члан 22.

Влада, на предлог Министарства, доноси дугорочни програм постепеног формирања и одржавања обавезних резерви природног гаса за период од десет календарских година.

Министарство прати остварење дугорочног програма из става 1. овог члана и по потреби, предлаже његово усклађивање са реалним потребама најмање сваке треће године.

Члан 23.

Влада, на предлог Министарства, доноси средњорочни програм формирања и одржавања обавезних резерви природног гаса за период од три календарске године.

На основу средњорочног програма, Министарство доноси годишњи програм формирања и одржавања обавезних резерви природног гаса за период од једне календарске године.

Средњорочни програм из става 1. овог члана садржи:

- 1) количину природног гаса која се чува као обавезна резерва гаса;
- 2) потребан капацитет складишног простора;
- 3) инвестиционе потребе за изградњу складишног капацитета и пратеће инфраструктуре за обавезне резерве природног гаса;
- 4) потребан износ средстава за извршење програма;
- 5) термин план активности;
- 6) кључне показатеље ефикасности;
- 7) друга питања неопходна за формирање система обавезних резерви природног гаса.

Годишњи програм формирања и одржавања обавезних резерви природног гаса доноси се након ступања на снагу закона којим се уређује буџет Републике Србије за наредну годину, а најкасније до 31. јануара те године.

Министарство прати остварење програма из ст. 1. и 2. овог члана и по потреби, предлаже усклађивање програма из става 1. овог члана са реалним потребама.

Складишни простор

Члан 24.

Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви природног гаса обезбеђује се изградњом или узимањем у закуп недостајућег складишног простора у складу са програмима и из члана 23. ст. 1. и 2. овог закона.

Складишни простор за смештај и чување обавезних резерви природног гаса може се обезбедити и путем јавно приватног партнерства у складу са прописима којима се уређује област јавно приватног партнерства и концесија, у складу са програмима из члана 23. ст. 1. и 2. овог закона.

Енергетски субјекти који имају лиценцу за обављање енергетске делатности складиштења природног гаса су дужни да приликом закључења уговора са Управом, предају Управи утврђена средства финансијског обезбеђења за ускладиштене обавезне резерве природног гаса.

Пуштање обавезних резерви природног гаса

Члан 25.

Одлуку о пуштању обавезних резерви природног гаса на тржиште и спровођењу мера доноси Влада, у складу са прописом којим је утврђен Кризни план ради обезбеђења сигурности снабдевања природним гасом.

V. КРИТЕРИЈУМИ НАБАВКИ И РЕГИСТАР

Члан 26.

Влада, на предлог Министарства доноси акт којим ближе уређује план и критеријуме набавки у циљу формирања обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса.

О количини, квалитету, структури и територијалном размештају обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса, сходно овом закону и закљученим уговорима о складиштењу обавезних резерви нафте, деривата нафте и природног гаса, води се регистар обавезних резерви.

Регистар из става 2. овог члана води и континуирано ажурира Управа.

Регистар из става 2. овог члана садржи нарочито:

- 1) податке на основу којих се може прецизно утврдити где су, по количини и квалитету, ускладиштене обавезне резерве нафте и деривата нафте Републике Србије, које формира Министарство;
- 2) попис свих уговора о складиштењу обавезних резерви;
- 3) попис уговора о правима на опцијску куповину одређених количина нафте и деривата нафте;
- 4) податке о складиштима у којима су ускладиштене обавезне резерве, укључујући и резерве које су предмет уговора о праву на опцијску куповину (адреса складишта, име власника складишта, име оператора складишта, трајање уговора о складиштењу, трајање права на опцијску куповину, име власника деривата нафте који су предмет уговора о праву на опцијску куповину, ознаке резервоара у којима су обавезне резерве ускладиштене, номиналну и ефективну запремину резервоара у којима су обавезне резерве, порески и царински статус складишта, капацитет истовара/утовара и приступ (воз, аутоцистерна, пловило, цевовод);
- 5) податке о количини и квалитету обавезних резерви, с упућивањем на категорије деривата нафте сагласно пропису којим се уређује методологија прикупљања и обраде података и обрачун просечног дневног нето увоза, просечне дневне потрошње и количина обавезних резерви.

Дирекција, енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари, дужни су да доставе Управи податке потребне за вођење регистра из става 2. овог члана.

Министарство ближе прописује начин вођења регистра из става 2. овог члана, начин састављања образаца месечних статистичких извештаја о количини, квалитету, структури и размештају обавезних и других резерви нафте и деривата нафте, рокове и начин достављања података из регистра, садржај и начин достављања података из става 4. овог члана.

VI. ДОСТУПНОСТ ОБАВЕЗНИХ РЕЗЕРВИ

Члан 27.

Обавезне резерве нафте, деривата нафте и природног гаса (у даљем тексту: обавезне резерве) морају све време бити физички доступне у складу са уговором о складиштењу и не могу бити предмет никаквих мера којима би се ограничило њихово располагање, а складишта и инфраструктура за прихват и отпрему обавезних резерви из складишта морају све време бити исправна и уредно одржавана.

Обавезне резерве не могу да буду предмет залоге нити обезбеђења потраживања трећих лица према Министарству, Дирекцији или складиштару, као ни предмет било какве употребе, промене намене или убирања плодова без сагласности Министарства.

У случају да на територији Републике Србије не постоје расположиви складишни капацитети, обавезне резерве могу да се складиште и на територији држава Европске уније, односно Енергетске заједнице, на основу међународног споразума, односно по претходном одобрењу Министарства и надлежног органа земље у којој ће се обавезне резерве деривата чувати.

Обавезне резерве других држава које се на основу међудржавних споразума, односно одобрења, складиште на територији Републике Србије или су у транзиту преко територије Републике Србије, не могу бити предмет никаквих мера којима би се ограничило или онемогућило располагање таквим резервама и њихова отпрема с државног подручја Републике Србије.

VII. НАДЗОР

Члан 28.

Надзор над спровођењем овог закона спроводи министарство надлежно за послове енергетике и министарство надлежно за послове финансија.

Енергетски субјекти и друга правна лица којима су прописана права и обавезе у складу са овим законом и подзаконским актима, дужни су да на захтев Министарства, односно Управе доставе све податке неопходне за обављање послова из делокруга рада Министарства, односно Управе.

Инспекцијски надзор

Члан 29.

Инспекцијски надзор над спровођењем овог закона врши министарство надлежно за послове енергетике преко енергетских инспектора.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора из става 1. овог члана на територији аутономне покрајине.

На садржину, врсту, облик, поступак и спровођење инспекцијског надзора, овлашћења и обавезе учесника у инспекцијском надзору и друга питања од значаја за инспекцијски надзор која нису уређена овим законом примењују се одредбе закона и пропис којима се уређује инспекцији надзор.

Права и дужности инспектора

Члан 30.

У вршењу инспекцијског надзора енергетски инспектор има право и дужност да проверава да ли се обавезне резерве чувају у складу са прописима.

Енергетски инспектор из става 1. овог члана врши и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу овог закона.

Овлашћења инспектора

Члан 31.

У вршењу инспекцијског надзора, енергетски инспектор је овлашћен да:

- 1) наложи да се утврђене незаконитости отклоне у року који одреди;
- 2) донесе решење и изрекне управну меру ако надзирани субјекат не отклони незаконитост у остављеном року, осим када због неопходности предузимања хитних мера решење доноси без одлагања;
- 3) надлежном правосудном органу поднесе кривичну пријаву, пријаву за привредни преступ или захтев за покретање прекршајног поступка, односно предузме и друге радње и мере на које је законом или другим прописом овлашћен;
- 4) нареди извршавање прописаних обавеза у одређеном року и да привремено забрани рад ако се налог у остављеном року не изврши.

Енергетски субјект или друго правно лице или предузетник, односно одговорно лице, коме је решењем инспектора наложено отклањање незаконитости дужан је да незаконитости отклони у наложеном року и да у писаној форми обавести инспектора о отклањању незаконитости у року који је одређен решењем.

Члан 32.

На решење инспектора може се изјавити жалба Министарству у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба одлаже извршење решења, осим у случају када је неопходно предузимање хитних мера прописаних одредбама закона којим се уређује инспекцијски надзор, што се посебно образлаже у решењу.

У случају да је првостепена одлука инспектора већ једанпут била поништена, другостепени орган не може је опет поништити и упутити предмет инспекцији на поновни поступак, него ће сам решити ову управну ствар.

Члан 33.

Инспектор не може да учествује у изради и вршењу техничке контроле техничке документације за објекте над којима врши инспекцијски надзор, извођењу радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор и да врши стручни надзор над извођењем радова на објектима над којима врши инспекцијски надзор.

Инспектор не може да буде члан Комисије за технички преглед објеката над којима врши инспекцијски надзор.

Инспектор не може да обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца из области у којој врши инспекцијски надзор, учествује у раду стручних радних група или тела надзираних субјеката, односно лица која подлежу инспекцијском надзору или ако обавља друге службе, послове и поступке који су у супротности са положајем и улогом инспектора и штете његовој самосталности у вршењу посла.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 34.

Новчаном казном од 1.500.000,00 до 3.000.000,00 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) складишти обавезне резерве супротно уговору из члана 4. став 5. тачка 5) или супротно додатним условима из члана 4. став 5. тачка 14) овог закона;

2) не закључи са Управом уговор о услужној преради сирове нафте или замени сирове нафте за деривате нафте у складу са чланом 9. став 2. овог закона;

3) не обезбеди да резерве нафте или деривата нафте које се у истом резервоару мешају са обавезним резервама, имају исти третман у погледу извештавања и надзора, сходно овом закону, као и обавезне резерве, у складу са чланом 12. став 7. овог закона;

4) не испуни обавезе из уговора о складиштењу обавезних резерви закљученог са Управом у складу са одредбама члана 16. или члана 24. став 3. овог закона;

5) на захтев овлашћеног инспектора, односно другог лица овлашћеног од Министарства или Управе не стави одмах и без одлагања на увид исправе и сву потребну документацију која се односи на обавезне резерве нафте и деривата нафте или да предметну документацију не чувају најмање пет година од дана њеног настанка у складу са чланом 17. став 1. тачка 1) овог закона;

6) не означи посебно и издвоје резервоаре намењене за обавезне резерве у складу са чланом 17. став 1. тачка 2) овог закона;

7) нема у сваком тренутку на стању ускладиштену количину обавезних резерви одговарајућег квалитета у складу са чланом 17. став 1. тачка 3) овог закона;

8) не обезбеди приступ ускладиштеним обавезним резервама овлашћеном инспектору, односно другом лицу овлашћеном од Министарства или Управе у складу са чланом 17. став 1. тачка 4) овог закона;

9) не омогући овлашћеним представницима међународних тела приступ ускладиштеним обавезним резервама и увид у исправе и сву потребну документацију у складу са чланом 17. став 1. тачка 5) овог закона;

10) не омогући приоритетну испоруку ускладиштених обавезних резерви на тржиште, одмах након достављања писаног налога од стране Управе, а најкасније у року од 24 часа у складу са чланом 17. став 1. тачка 6) овог закона;

11) не омогући овлашћеном представнику Управе да врши квантитативну и квалитативну контролу робе у складу са чланом 17. став 1. тачка 8) овог закона;

12) не предузме потребне мере ради благовременог спречавања настанка материјалне и сваке друге штете на роби која чини обавезне резерве нафте и деривата нафте у складу са чланом 17. став 2. овог закона;

13) не омогући Управи приступ даљинском читавању путем одговарајуће апликације Управе у складу са чланом 17. став 4. или чланом 37. овог закона;

14) не испоручи уговорене количине природног гаса у складу са чланом 21. став 3. овог закона;

15) не достави Министарству податке потребне за вођење регистра у складу са чланом 26. став 4. овог закона;

16) не достави Министарству, односно Управи податке неопходне за обављање послова из делокруга рада Министарства, односно Управе у складу са чланом 28. став 2. овог закона;

17) не изврши решење инспектора и не обавести инспектора о отклањању незаконитости у року који је одређен решењем из члана 31. став 2. овог закона.

За привредни преступ из става 1. тач. 1), 2), 4), 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13) и 14) овог члана може се изрећи и казна већа од 3.000.000 динара и то у сразмери са висином учињене штете, неизвршене обавезе или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступления, у ком случају највећа мера новчане казне може бити до двадесетоструког износа учињене штете, неизвршене обавезе или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступления.

За привредни преступ из става 1. тач. 10) и 14) овог члана, поред новчане казне, изрећи ће се и заштитна мера забране правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 35.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима су започети.

Члан 36.

Прописи за извршавање овог закона биће донети у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана, примењиваће се прописи који су донети на основу Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 145/14 - др. закон и 95/18 - др. закон) и Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23 и 94/24), ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 37.

Енергетски субјекти који користе резервоаре у јавној својини и складиштари, који су закључили уговоре о складиштењу са Управом пре ступања на снагу овог закона, дужни су да, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, о свом трошку омогуће Управи приступ даљинском читавању ради правовременог прикупљања свих релевантних података из својих информационих система о количинама обавезних резерви, путем одговарајуће апликације Управе, у циљу несметаног и континуираног праћења стања, својстава и количина деривата који су предмет уговора.

Члан 38.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе чл. 15-31. и члана 39. Закона о робним резервама („Службени гласник РС”, бр. 104/13, 145/14 - др. закон и 95/18 - др. закон), одредбе чл. 346-353, члана 378. у делу који се односи на прописе о формирању обавезних резерви, члана 380. став 1. тачка 3) и члана 428. Закона о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 - др. закон, 40/21, 35/23 - др. закон, 62/23 и 94/24).

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба чл. 20-25. овог закона, које се примењују од дана почетка примене закона којим је уређена област

накнада, а којим се уводе накнаде за формирање обавезних резерви природног гаса.